TEKST: MIRTE VAN EYSDEN
AIOS PSYCHIATRIE

Een witte jas tijdens het spreekuur én bij een demonstratie. Het zal voor velen geen vanzelfsprekende combinatie zijn. Huisarts **MARGARITA VOSSEN** legt uit waarom activisme en dokter zijn voor haar hand in hand gaan.

DE *dokter* ALS ACTIVIST

MARGARITA VOSSEN studeerde geneeskunde in Utrecht en specialiseerde zich tot huisarts in Maastricht. Zij werkte als basisarts in diverse ziekenhuizen in Nederland, een ziekenhuis in Zambia en als vrijwillig arts voor Stichting Bootvluchteling op Lesbos en aan de grens met Oekraïne. Tegenwoordig is zij waarnemend huisarts in Zuid-Limburg. Zij werkt parttime als huisarts en doet daarnaast vrijwilligerswerk.

Margarita

‘Ik zet mij op een geweldloze manier in voor het hogere doel’

Parttime werken in de spreekkamer en de rest van de werkweek vullen met activisme. Voor huisarts Margarita Vossen is het een bewuste keuze geweest. “Activisme betekent voor mij dat je je inzet voor een hoger doel.” Als geneeskundestudent sprak Vossen zich al uit voor het maatschappelijk belang. Destijds waren het thema’s als seksuele gezondheid en de toegankelijkheid van medicijnen waar zij zich als lid van de IFMSA (International Federation of Medical Students Associations) voor inzette. De overstromingen in Limburg brachten daar verandering in.

OVERSTROMINGEN

“Ik was al vrij duurzaam bezig. Ik maakte bewuste keuzes, at vaker vegetarisch, kocht tweedehandskleding en deed aan ‘consuminderen’. In juli 2021 overstroomde een deel van Limburg. Een wijk waar ik veel mensen ken - naast het ziekenhuis - is op twee centimeter na niet overstroomd. Het ziekenhuis en de huisartsenpost gingen dicht. Mijn schoonmoeder stuurde berichten dat er zandzakken lagen. Grote delen van Limburg zijn wel overstroomd. Toen besefte ik: dit is een groot probleem.” Het kwartje viel. Hoewel Vossen zich op persoonlijk vlak al bezighield met klimaatverandering, had zij nooit een link gelegd met haar rol als zorgprofessional. Ze was het niet tegengekomen in de studie geneeskunde en niet in de specialisatie tot huisarts. “Terwijl de ecologische crisis volgens de WHO de grootste bedreiging voor de volksgezondheid van deze eeuw is.”

Vossen zette dit om in actie. Op een congres voor huisartsen in opleiding verbaasde zij zich over de grote hoeveelheid vlees in de maaltijden. Na een rondvraag onder collega’s kwam zij erachter dat mensen net zo graag vegetarisch hadden gegeten. Zo begon het, inmiddels succesvolle, plan om medische congressen vleesvrij te maken. Ze sloot zich aan bij de werkgroep duurzaamheid van de LOVAH [*de vereniging voor aios huisartsgeneeskunde, red.*].

ACTIVIST

Inmiddels is Vossen actief bij meerdere organisaties die zich inzetten voor duurzaamheid. Ze is bestuurslid bij ‘De Groene Huisarts’ en spreker bij ‘De Groene Zorg Alliantie’. Als activist zet zij zich in bij bewegingen ‘Van wie is de lucht’ en ‘Extinction Rebellion’. Hoewel zeker de laatstgenoemde niet altijd onomstreden is, heeft Vossen nooit negatieve reacties gehad. “Ik zet mij op een geweldloze manier in voor het hogere doel: gezondere patiënten en een gezondere aarde. Ik kan mij niet voorstellen dat je daar niet achter staat.” Voor Vossen is het belangrijk dat haar werk als activist niet botst met haar werk als huisarts. Zo overweegt zij om binnenkort niet naast, maar op de A12 te protesteren tegen fossiele subsidies door de overheid. In eerste instantie maakte zij zich zorgen over de eventuele gevolgen hiervan voor een VOG-aanvraag in de toekomst. Die zorgen heeft zij na overleg met Extinction Rebellion niet meer. Wel zijn er regelmatig arrestaties bij deze demonstraties, waardoor protesteren

TIP!
In 2021 publiceerde DJS een handreiking voor a(n)ios die de zorg willen verduurzamen. Scan de QR-code om de publicatie te downloaden of in te zien.

BEELD: GROEPSFOTO DOOR SAIFALI AHMED; PORTRETFOTO IN WITTE JAS DOOR EMMA GOSLIN

Vossen adviseert collega-artsen om hun verantwoordelijkheid te nemen

niet zonder risico is. "Aletta Jacobs was ook arts en liep mee in de protestmarsen voor vrouwenkiesrecht. Zonder mensen zoals zij hadden we niet kunnen stemmen. Zo voelt dat ook voor mij. Ik sta aan de goede kant van de geschiedenis."

Het ontmoeten van gelijkgestemden en het ontdekken van welwillendheid bij mensen geeft Vossen hoop. "Misschien is het een soort remedie. Soms wisselt het. Dan is er een overstroming of een storm en dan moet dat eerst even bezinken. Daarna ga ik in de actiemodus." Het zoeken naar verbinding met andere mensen houdt de drive erin. Toch waakt Vossen ervoor dat ze niet opgebrand raakt. "Een week heeft zeven dagen. Ik heb een man, vrienden en hobby's en kan niet alles doen. Dus kijk ik waar ik met mijn kwaliteiten de meeste impact kan maken en waar ik energie van krijg. Anders is je lont snel opgebrand", aldus Vossen. "Het is een uit nood geboren hobby. Het liefst zou ik andere dingen doen, maar ik wil niet nog een keer natte voeten."

DUURZAAMHEID IN DE SPREEKKAMER

Vossen pleit ervoor om duurzaamheid vaker een onderdeel te laten zijn van onze overwegingen in de spreekkamer. Zo blijken bepaalde medicijnen negatieve consequenties te hebben voor vissen en vogels doordat ze in het oppervlaktewater terecht komen. "Wij vullen veel in voor patiënten, terwijl patiënten wel duurzamere keuzes willen maken. Een dosisaerosol is bijvoorbeeld vijftien keer vervuilender dan een poederinhalator. Dan vraagt een patiënt zich af: waarom heb ik al jaren een aerosol?" Ook is herbruikbaar materiaal altijd duurzamer dan wegwerpmateriaal. Denk bijvoorbeeld aan specula. "Het woord weggooien klopt ook niet. Het is niet weg. Het is alleen naar een andere plek verplaatst."

Vossen adviseert collega-artsen om hun verantwoordelijkheid te nemen. De ecologische crisis is immers een gezondheidscrisis, zo betoogt zij. "Ik heb een geprivilegieerde positie in de wereld. Ik woon in Nederland en heb de kans gehad om medisch specialist te worden. Daar hoort een bepaalde verantwoordelijkheid bij. Zeker omdat vooral armere delen van de wereld lijden onder de uitstoot van het rijke Westen. Ook wij houden geen droge voeten. We worden straks overspoeld door klimaatveranderingen. Laten we de schouders eronder zetten."